

پژوهشگر حوزه جنسیت و زنان و دانشجوی دکترای مطالعات زنان: گر کاستی وجود دارد، در ناآگاهی اجتماعی و فرهنگی حتی میان برنامه‌سازان مدرن مانند مهرا ن مدیری است که شاید اطلاع کافی از دادن «حق طلاق به عنوان مشخصه تفکیک مردانی که همسرانشان را با خودشان از نظر انسانی برابر می‌بینند»، ندارند

سوژه پنجشنبه شب برنامه طنز تلویزیون حاشیه‌ساز شد

مهرا ن مدیری، دستش را به میل استیل روی صحنه تکیه داده و پیراهن آبی مردانه‌ای به تن دارد. در میکروفون با همان حالت همیشگی و صورتی که نمی‌خندد، اما بشاش است، دیالوگ‌های طنزی را بر زبان می‌آورد. این بار اما بر نقطه حساسی دست می‌گذارد. ماجرا را از میهمانی‌های خانوادگی و حرف‌های عاشقانه همسران به حق طلاق تعمیم می‌دهد. در واقع او مردانی را که در میهمانی‌ها به همسرانشان توجه می‌کنند، مردانی توصیف می‌کند که در ابتدای ازدواج «جوگیر» شده‌اند و حق طلاق را به همسرانشان داده‌اند. بعد صدای قهقهه حضار با چشم‌های گردشده آقای مجری در هم می‌آمیزد.

به گزارش اسپاداناخبر، روزنامه شرق در ادامه می‌نویسد: حضار دست می‌زنند و مدیری از آنها می‌پرسد که در جمع چه کسی است که حق طلاق دارد. از آن عده کثیر که در استودیو حضور دارند، تنها یک زوج دستشان را بالا می‌برند. بقیه یا پیش از ازدواج درباره حق طلاق صحبتی نکرده‌اند یا جرئت نمی‌کنند که طبق حرف‌های مدیری «سند زن‌ذیلی»شان را رو کنند و سیل حرف‌های درشت مدیری را جلو چندین میلیون بیننده تلویزیونی به جان بخرند. زوج بالا می‌روند و مدیری مردی که به نظرش مظلوم واقع شده را به آغوش می‌کشد و از آنها درباره حقی سؤال می‌کند که هیچ‌چیزی درباره‌اش نمی‌دانند؛ مرد حق طلاق داده چون شرط خانواده عروس بوده و زن نیز برای رسیدن به مرد دلخواهش، شرط مادر را به خورد همسر داده است. هیچ‌کدامشان فلسفه این حق را نمی‌دانند. مردی که در دیدگاه مدیری مظلوم این ماجرا شده، با وساطت آقای مجری مورد عطف همسر قرار می‌گیرد و زن در میان خنده‌های سرخوشانه‌اش قول می‌دهد همسرش را به خاطر ریش‌گرو گذاشتن کم‌دین محبوب اذیت نکند. این آیتم چهار دقیقه‌ای در ۲۴ ساعت گذشته در شبکه‌های اجتماعی چندین بار دست‌به‌دست شد و محل مناقشه فعالان حقوق زنان قرار گرفت. نگاه‌ها به ماجرا متفاوت بود، آنها که سعی می‌کردند میانه‌رو باشند، اظهارنظرشان مبنی بر این بود که در فضایی که ما به پزشکان خرده می‌گیریم که فضای نقد را بر نمی‌تابند و برخی از قومیت‌ها نیز حاضر نیستند درباره‌شان طنز ساخته شود، چرا خودمان به عنوان فعالان مدنی این اجازه را به طنز می‌دهیم تا با حق طلاق شوخی کند؟ آنها بر این عقیده‌اند که مهرا ن مدیری با این آیتم، از قصه‌ای ممنوعه در تلویزیون سخن گفته و آن حق طلاق بوده و همین که مردم از زمان پخش این آیتم درباره حق طلاق حرف می‌زنند و فکر می‌کنند، می‌تواند یک شروع باشد. عده‌ای دیگر اما می‌گفتند حق طلاق شوخی‌بردار نیست، در شرایطی که تنفیذ یک حق طبیعی به زنان محل مناقشه است، نباید این‌همه تلاش را به سخره گرفت.

پردیس عامری، پژوهشگر حوزه جنسیت و زنان و دانشجوی دکترای مطالعات زنان، درباره این موضوع می‌گوید: «اگر کاستی وجود دارد، در ناآگاهی اجتماعی و فرهنگی حتی میان برنامه‌سازان مدرن مانند مهرا ن مدیری است که شاید اطلاع کافی از دادن «حق طلاق به عنوان مشخصه تفکیک مردانی که همسرانشان را با خودشان از نظر انسانی برابر می‌بینند»، ندارند! و از سویی نشانه ضعف در سیاست‌های فرهنگی است که نمی‌توانند برنامه‌سازان را ملزم به رعایت خط قرمزهای حوزه جنسیت کنند. اگرچه که در رسانه ملی همین طرح گفتمان شروط ضمن عقد و حق طلاق هم می‌تواند به منزله آغاز بحث‌ها و دامن‌زدن به آگاهی‌سازی اجتماعی باشد، البته اگر متخصصان حوزه جنسیت و فعالان مدنی پشت این موج پیش‌آمده را بگیرند».

البته عامری در ادامه تصریح می‌کند: «گرچه نمی‌توان انکار کرد که استفاده از واژگانی مانند «جوگیری» برای دادن یا مطالبه

حق طلاق زن نامناسب و جنسیت زده بود، اما برای محققان حوزه جنسیت و زنان و حتی فعالان این حوزه اتفاق مبارکی است، چراکه عمق شکاف میان فضای اقلیت روشنفکر و آنچه در میان اکثریت جامعه حقیقی و مردم از نظر آگاهی وجود دارد و غالباً در حوزه زنان نادیده گرفته می‌شود آشکار شد». دکتر عالیه شکر بیگی، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه، نیز در گفت‌وگو با شرق به واکاوی برنامه دورهمی پرداخت و گفت: «من اساساً نسبت به حق طلاق در ابتدای زندگی این نقد را دارم و نمی‌دانم چرا در ابتدای زندگی که مسیر باهم‌بودن شکل می‌گیرد، از طلاق صحبت می‌کنیم، اما در برابر حفره‌های قانونی نسبت به حقوق زنان، دادن چنین حقی به زنان تنها می‌تواند کمی از مشکلات را حل کند و فکر می‌کنم مهران مدبری با به‌کاربردن واژه جوگیر شدن مردان، نشان داد که در ذهنش هم یک سیستمی به‌عنوان فرادست و فرودست وجود دارد و زنان در ذهن او در طبقه فرودست قرار دارند».

شاید بد نباشد بدانیم با تنفیذ حق طلاق به زنان، این حق از مردان گرفته نمی‌شود، بلکه مرد با وکالت‌دادن این حق به همسرش، با او در قراردادی وارد می‌شود که دو طرف در داشتن یک حق شبیه هم خواهند بود.